

Domnului Director General Claudiu Daniel Tămaș
Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj

Cluj-Napoca, str. G-ral Eremia Grigorescu nr. 37-39
Jud. Cluj. Cod.400304

RECOMANDAREA

Nr. 131 din 19 noiembrie 2019

Având în vedere prevederile art. 14 al Legii nr. 35/1997, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, referitor la o posibilă încălcare a prevederilor art. 22 și art. 49 din Constituția României, privind dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, respectiv protecția copiilor și tinerilor, urmare a reportajului apărut pe stiridecluj.ro și pe ziardecluj.ro, în data de 30.07.2019, în care, sub titlul „*Hoațele adolescente prinse în flagrant la Sora terorizează clujenii, dar legea nu le poate face nimic. Au bătut și o fată pe stradă*”, a fost relatat faptul că două minore în vârstă de . și ani fură trecătorii, agresând cetățenii orașului.

În scopul verificării situației expuse în presă, Instituția Avocatul Poporului – Biroul teritorial Cluj – Avocatul Copilului, a făcut demersuri către:

Inspectoratul de Poliție Județean Cluj, în vederea transmiterii unui punct de vedere cu privire la rezultatul cercetărilor efectuate și măsurile luate.

Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj, în vederea transmiterii unui punct de vedere cu privire la:

- cunoașterea situației și măsurile luate în acest caz,
- concluziile anchetei sociale
- modalitatea de monitorizare a familiei în scopul prevenirii situațiilor de risc
- serviciile de consiliere de care beneficiază minorele și familia.

modul de respectare a prevederilor art. 60 lit. e, art.71, art. 84-90 din Legea nr. 271/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Analiza cadrului legal:

Conform dispozițiilor cuprinse în **Legea nr. 272/2004** privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată cu modificările și completările ulterioare:

➤ **Art. 2 lin. (4)** *Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.*

➤ **Art. 5 (1)** *Copiii au dreptul la protecție și asistență în realizarea și exercitarea deplină a drepturilor lor, în condițiile prezentei legi.*

➤ **Art. 6** *Respectarea și garantarea drepturilor copilului se realizează conform următoarelor principii:*

a) *respectarea și promovarea cu prioritate a interesului superior al copilului;*

j) *celeritate în luarea oricărei decizii cu privire la copil;*

➤ **Art. 59** *Măsurile de protecție specială a copilului sunt:*

a) *plasamentul;*

b) *plasamentul în regim de urgență;*

c) *supravegherea specializată.*

➤ **Art. 60** *De măsurile de protecție specială, instituite de prezenta lege, beneficiază:*

c) *copilul abuzat sau neglijat;*

e) *copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal.*

➤ **Art. 64 (1)** *Plasamentul copilului care nu a împlinit vârsta de 7 ani poate fi dispus numai la familia extinsă, substitutivă sau la asistent maternal, plasamentul acestuia într-un serviciu de tip rezidențial fiind interzis.*

(3) *La stabilirea măsurii de plasament se va urmări:*

a) *plasarea copilului, cu prioritate, la familia extinsă sau la familia substitutivă;*

b) *menținerea fraților împreună;*

c) ***facilitarea exercitării de către părinți a dreptului de a vizita copilul și de a menține legătura cu acesta.***

➤ **Art. 71 (1)** *Măsura de supraveghere specializată se dispune în condițiile prezentei legi față de copilul care a săvârșit o faptă penală și care nu răspunde penal.*

(2) *În cazul în care există acordul părinților sau al reprezentantului legal, măsura supravegherii specializate se dispune de către comisia pentru protecția copilului, iar, în lipsa acestui acord, de către instanța judecătorească.*

CAPITOLUL V: Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal

➤ **Art. 84 (1)** *Pentru copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal, la propunerea direcției generale de asistență socială și protecția copilului în a cărei unitate administrativ-teritorială se află copilul, se va lua una dintre măsurile prevăzute la art. 59 lit. a) și c).*

(3) *Părinții copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal au obligația de a participa la ședințele de consiliere efectuate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în baza unui program personalizat de consiliere psihologică.*

➤ **Art. 85 (1)** *Măsura supravegherii specializate constă în menținerea copilului în familia sa, sub condiția respectării de către acesta a unor obligații, cum ar fi:*

a) *frecventarea cursurilor școlare;*

b) *utilizarea unor servicii de îngrijire de zi;*

c) *urmarea unor tratamente medicale, consiliere sau psihoterapie;*

d) *interzicerea de a frecventa anumite locuri sau de a avea legături cu anumite persoane.*

(2) *În cazul în care menținerea în familie nu este posibilă sau atunci când copilul nu își îndeplinește obligațiile stabilite prin măsura supravegherii specializate, comisia pentru protecția copilului ori, după caz, instanța judecătorească, după distincțiile prevăzute la art. 84 alin. (2), poate dispune plasamentul acestuia în familia extinsă ori în cea substitutivă, precum și îndeplinirea de către copil a obligațiilor prevăzute la alin. (1).*

➤ **Art. 86** *În cazul în care fapta prevăzută de legea penală, săvârșită de copilul care nu răspunde penal, prezintă un grad ridicat de pericol social, precum și în cazul în care copilul pentru care s-au stabilit măsurile prevăzute la art. 85 săvârșește în continuare fapte penale, comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească dispune, pe perioadă determinată, plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial specializat.*

➤ **Art. 87** *Este interzis să se dea publicității orice date referitoare la săvârșirea de fapte penale de către copilul care nu răspunde penal, inclusiv date privitoare la persoana acestuia.*

➤ **Art. 88 (1)** *Pe toată durata aplicării măsurilor destinate copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal, vor fi asigurate servicii specializate, pentru a-i asista pe copii în procesul de reintegrare în societate.*

(3) *Copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal va fi însoțit și asistat de către un psiholog sau asistentul social, desemnat de direcția generală.*

➤ **Art. 89 alin. (1)** *Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva abuzului, neglijării, exploatării, traficului, migrației ilegale, răpirii, violenței, pornografiei prin internet, precum și a oricăror forme de violență, indiferent de mediul în care acesta se află: familie, instituții de învățământ, medicale, de protecție, medii de cercetare a infracțiunilor și de reabilitare/detenție, internet, mass-media, locuri de muncă, medii sportive, comunitate etc.*

Conform dispozițiilor cuprinse în **Hotărârea Guvernului nr. 1439/2004** privind serviciile specializate destinate copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal

➤ **Art. 1** *Serviciile specializate destinate protecției copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal sunt asigurate de către Direcția generală de asistență socială și protecția copilului, precum și de către organismele private acreditate.*

➤ **Art. 3** *Beneficiarii acestor servicii pot fi:*

- a) copiii care au săvârșit o faptă penală și nu răspund penal;
- b) familia naturală, extinsă ori substitutivă, după caz, a copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal;
- c) alt reprezentant legal al copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal;
- d) comunitatea locală din care fac parte copiii prevăzuți la lit. a).

➤ **Art. 4 (1)** Activitățile desfășurate în cadrul serviciilor specializate destinate protecției copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal au drept obiective:

- a) prevenirea și combaterea acțiunilor sau comportamentelor deviate ale copiilor;
- b) educarea copiilor în spiritul respectului față de lege și față de valorile morale, în spiritul toleranței, demnității și solidarității;
- c) încurajarea și sprijinirea copiilor în evoluția spre o viață responsabilă și corectă;
- d) responsabilizarea și conștientizarea copiilor față de factorii ce le-ar putea periclita dezvoltarea fizică și morală;
- e) reintegrarea școlară, familială ori socială a copilului.

(2) Pentru atingerea obiectivelor prevăzute la alin. (1) serviciile asigurate pot viza, între altele, organizarea de ședințe periodice de consiliere psihocomportamentală sau psihoterapie individuală ori derularea de programe de consiliere individuală și de grup cu beneficiarii.

➤ **Art. 5** Serviciile de tip rezidențial specializate, destinate copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal, se organizează ca centre de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului.

Conform dispozițiilor cuprinse în **Hotărârea Guvernului nr. 867/2015** pentru aprobarea Nomenclatorului serviciilor sociale, precum și a regulamentelor-cadru de organizare și funcționare a serviciilor sociale

➤ **Art. 2 (2)** Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului social cu cazare este prevăzut în anexa nr. 1 la nomenclator.

În Anexa 1, având cod de serviciu social nr. 8790CR-C-IV sunt prevăzute Centrele de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului care a săvârșit fapte penale și nu răspunde penal, care oferă servicii sociale cu cazare, precum și consiliere psihosocială și suport emoțional.

Conform dispozițiilor cuprinse în **Ordinul nr. 25/2019** privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție special, la art. 1 (1) lit. d) se stabilește: ”*Standardele minime de calitate pentru serviciile sociale cu cazare, organizate ca centre rezidențiale pentru copiii care au săvârșit fapte penale și nu răspund penal, cod 8790CR-C-IV, potrivit Nomenclatorului serviciilor sociale aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 867/2015, cu modificările și completările ulterioare, prevăzute în anexa nr. 4*”.

Conform dispozițiilor cuprinse în **Hotărârea Guvernului nr. 797/2017** pentru aprobarea regulamentelor cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal

Anexa nr. 1: Regulamentul-Cadru de organizare și funcționare al Direcției generale de asistență socială și protecția copilului

➤ **Art. 2** În vederea realizării atribuțiilor prevăzute de lege, Direcția generală îndeplinește, în principal, următoarele funcții:

a) *de strategie, prin care asigură elaborarea strategiei și **planului anual de dezvoltare a serviciilor sociale**, pe care le supune spre aprobare consiliului județean, respectiv consiliului local al sectorului municipiului București;*

➤ **Art. 3 (3)** Atribuțiile Direcției generale în domeniul organizării, administrării și acordării serviciilor sociale sunt următoarele:

a) elaborează, în concordanță cu strategiile naționale și locale și cu nevoile identificate, strategia județeană/a sectorului municipiului București de dezvoltare a serviciilor sociale, pe termen mediu și lung, pentru o perioadă de 5 ani, respectiv de 10 ani, pe care o transmite spre dezbatere și avizare comisiei județene de incluziune socială, o propune spre aprobare consiliului județean/consiliul local al sectorului municipiului București și răspunde de aplicarea acesteia;

b) **elaborează planurile anuale de acțiune privind serviciile sociale** administrate și finanțate din bugetul județean/al sectorului municipiului București și le propune spre aprobare consiliului județean/local al sectorului municipiului București, care cuprind date detaliate privind numărul și categoriile de beneficiari, serviciile sociale existente, **serviciile sociale propuse pentru a fi înființate**, programul de contractare a serviciilor din fonduri publice, bugetul estimat și sursele de finanțare;

g) realizează atribuțiile prevăzute de lege în procesul de acordare a serviciilor sociale;

h) încheie, în condițiile legii, contracte de parteneriat public-public și public-privat pentru sprijinirea financiară și tehnică a autorităților administrației publice locale de la nivelul județului pentru susținerea dezvoltării serviciilor sociale;

i) **propune înființarea serviciilor sociale de interes județean sau local;**

l) monitorizează și evaluează serviciile sociale aflate în administrare proprie;

m) elaborează și implementează proiecte cu finanțare națională și internațională în domeniul serviciilor sociale;

p) furnizează și administrează serviciile sociale adresate copilului, familiei, persoanelor cu dizabilități, persoanelor vârstnice, precum și tuturor categoriilor de beneficiari prevăzute de lege, **fiind responsabilă de calitatea serviciilor prestate;**

➤ **Art. 5 (1)** Planul anual de acțiune prevăzut la art. 3 alin. (3) lit. b) se elaborează înainte de fundamentarea proiectului de buget pentru anul următor, în conformitate cu strategia de dezvoltare a serviciilor sociale județene și ale sectoarelor municipiului București și cuprinde date detaliate privind numărul estimat și categoriile de beneficiari, serviciile sociale existente, **serviciile sociale propuse pentru a fi înființate**, programul de contractare și programul de subvenționare a serviciilor din fonduri publice, derulate cu respectarea legislației în domeniul ajutorului de stat, bugetul estimat și sursele de finanțare.

➤ **Art. 10** Direcția generală îndeplinește următoarele atribuții principale:

a) în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului:

1. întocmește raportul de evaluare inițială a copilului și familiei acestuia și propune stabilirea unei măsuri de protecție specială;

- 6. acordă asistență și sprijin părinților copilului separat de familie, în vederea reintegrării în mediul său familial;
- 13. asigură organizarea, administrarea și finanțarea serviciilor sociale destinate prevenirii separării copilului de familie și a celor destinate copilului lipsit temporar sau definitiv de părinții săi, în condițiile legii;

e) alte atribuții:

5. dezvoltă parteneriate și colaborează cu organizații neguvernamentale și cu alți reprezentanți ai societății civile în vederea acordării și diversificării serviciilor sociale și a serviciilor destinate protecției familiei și a copilului, prevenirii și combaterii violenței domestice, în funcție de nevoile comunității locale;

8. fundamentează și propune consiliului județean, respectiv consiliului local al sectorului municipiului București **înființarea, finanțarea, respectiv cofinanțarea serviciilor sociale;**

Concluzii:

Infraționalitatea juvenilă se află în plină ascensiune, mai ales în rândul tinerilor, care nu conștientizează riscurile la care se supun, comițând fapte prevăzute de legea penală încă de la vârste foarte fragede.

Acest fenomen al delincvenței juvenile presupune o inadaptare a minorilor atât la sistemul juridic, cât și la cel moral al societății, și presupune atât încălcarea drepturilor celorlalți membri ai societății, dar și a regulilor și convențiilor sociale. Intervenția statului, respectiv a autorităților cu atribuții în protecția copiilor, în aplicarea măsurilor de prevenire a infraționalității juvenile, de reabilitare a minorilor care săvârșesc fapte penale, este esențială și obligatorie.

Ca atare, urmare a analizării răspunsurilor transmise de către autoritățile care au fost sesizate de Instituția Avocatul Poporului – Avocatul Copilului, Biroul teritorial Cluj și a legislației incidente în speță, raportat la creșterea fenomenului de infraționalitate în rândul minorilor care au vârsta sub 14 ani, care nu răspund penal, se impune înființarea, la nivelul județului Cluj, a unui Centru de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului, serviciu social rezidențial, pentru minorii care săvârșesc fapte penale dar care nu răspund penal, pentru următoarele considerente:

La nivelul județului Cluj, potrivit datelor transmise atât de Inspectoratul de poliție județean Cluj, cât și de DGASPC Cluj, nu există/funcționează un serviciu social rezidențial special, destinat minorilor care săvârșesc fapte penale dar nu răspund penal, în pofida faptului că, astfel de servicii sunt reglementate distinct încă din anul 2004, prin H.G. nr. **1439/2004** privind serviciile specializate destinate copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal.

Raportat la prevederile art. 49 (protecția copiilor și tinerilor) din Constituția României, precum și la prevederile legale mai sus menționate;

În temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 lit. f), art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, precum și pentru realizarea scopului constituțional și legal al instituției Avocatul Poporului și anume, apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

1. **Directorul General al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj**, în exercitarea atribuțiilor prevăzute de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, precum și de Hotărârea Guvernului nr. 797/2017 pentru aprobarea Regulamentelor cadru de organizare și funcționare ale serviciilor publice de asistență socială și a structurii orientative de personal, raportat la prevederile legale mai sus detaliate, va efectua:

- demersurile necesare înființării unui Centru de orientare, supraveghere și sprijinire a reintegrării sociale a copilului, serviciu social rezidențial, pentru minorii care săvârșesc fapte penale dar care nu răspund penal și includerea serviciului social propus a fi înființat, în planul anual de acțiune privind serviciile sociale administrate și finanțate din bugetul județean, pentru anul 2020.

2. **Directorul General al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj va informa Avocatul Poporului – Biroul teritorial Cluj Napoca, în termen de 30 de zile, cu privire la însușirea Recomandării și cu privire la măsurile dispuse.**

AVOCATUL POPORULUI

Renate Weber

